

Protipovodňové opatrenia na vodnom toku Domanížanka

Banská Štiavnica 27.5.2020

Protipovodňové opatrenia (PPO), ktoré vychádzajú z Plánu manažmentu povodňových rizík (PMPR) obsiahnutého v Smernici Európskeho parlamentu, na ktorý sa viaže Zákon o ochrane pred povodňami na Slovensku. To znamená, že náš podnik, ktorý je správcom vodných tokov na SR koná tak, ako mu ukladá zákon.

Tento zákon hovorí aj o tom, že dreviny (stromy, kríky, náletové dreviny), ktoré sa nachádzajú v koryte rieky predstavujú prekážku v toku a môžu byť riziko pri zvýšených hladinách riek. To isté platí aj pri realizácii investičnej činnosti - protipovodňových opatreniach. Stáva sa, že sa korytá riek časom zanesú a vyrastú tam stromy, na ktoré si obyvatelia zvyknú, keďže tvoria dlhodobu súčasť prostredia a aktivisti tak pri ich odstraňovaní protestujú, no stále tu platí zákon o ochrane pred povodňami.

Náš podnik tiež patrí pod rezort životného prostredia a nie je našim cieľom realizovať výrub tam, kde to potrebné nie je. Pri hodnotení a určovaní lokalít/ stromov určených pre výrub spolupracujeme s odbornými inštitúciami ako aj s ochranármi, no konečné rozhodnutie je v kompetencii Okresného úradu.

V tejto súvislosti je potrebné položiť si otázku, keďže sa často stretávame s nevôľou zo strany aktivistov, či by v prípade nerealizovania takýchto zásahov prevzali na seba zodpovednosť pri povodniach a poškodení zdravia či majetku občanov. Alebo inak povedané, má stom (za ktorý ponúkame náhradnú výsadbu) prednosť pred ochranou ľudských životov či majetku obyvateľ'ov? Máme za to, že obyvatelia postihnutí povodňami majú na to jasnú odpoveď.

SVP pri reguláciu tokov uprednostňuje prírode blízke opatrenia, pokiaľ to situácia dovoľuje. Takéto opatrenia realizujeme najmä mimo zastavaných území, no vzhľadom na husto osídlené mestá a obce, ktoré sa čoraz viac rozvíjajú tak nie je vždy možné uskutočniť aj v intravilánoch. Tu hovoríme o stiesnených priestoroch, kde hranice domov či pozemkov často kolidujú s pobrežnou čiarou toku a tak vybudovať zemnú sypanú hrádzu nie je možné. V takých prípadoch používame kameň a ak je nevyhnutné aj betónové opevnenia na miestach, kde to staticky nie je možné zrealizovať inak. Je dôležité si uvedomiť, že ochrana územia a obyvateľ'ov pred povodňami je pre nás prvoradá a všetky projekty (najmä z fondov EÚ) sú prísne kontrolované a posudzované odborníkmi. Inak povedané nie je to náš vymyslel, ale postupujeme v zmysle Plánu manažmentu povodňového rizika, ktoré stanovuje Smernica EÚ, na ktorý nadväzuje Vodný plán Slovenska. K realizovanom projektom sa vyjadrujú všetky kompetentné orgány a zainteresované strany vrátane ochranárov.

V rámci geografickej oblasti s názvom Domanižanka – Prečín sú v Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Váhu navrhnuté viaceré opatrenia:

- V rámci opatrení, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia, zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody opatrenia v lesných porastoch,
- V rámci opatrení, ktoré chránia územie pred zaplavením vodou z vodných tokov obojstranná úprava toku Domanižanka v rkm 6,108 – rkm 7,122 a úprava Líščieho potoka, ľavostranného prítoku Domanižanky v rkm 7,500,
- V rámci opatrení, ktoré zabezpečujú prietokovú kapacitu koryta vodného toku odstránenie nánosov a drevín na vodnom toku Domanižanka v rkm 7,800 – rkm 8,500,

Suma celkových nákladov na vyššie uvedené opatrenia predstavuje podľa Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Váhu 3 565 000 eur. Táto hodnota predstavuje okrem odhadnutých nákladov na realizáciu aj odhadnuté výdavky na prípravu, prevádzku, údržbu a opravy počas celého predpokladaného obdobia životnosti vyššie uvedených opatrení na ochranu pred povodňami.

Plánované stavebné náklady na realizáciu opatrenia Prečín – úprava Domanižanky predstavujú v súčasnosti 650 000 eur a odhadované stavebné náklady na realizáciu opatrenia Prečín – úprava Líščieho potoka (podľa Podnikového rozvojového programu investícií na roky 2020 – 2025), ktoré by mali byť realizované v nasledujúcom období sú 636 000 eur.

Na všetky tieto výdavky spojené s realizáciou PPO v spomínanému úseku budeme žiadať financovanie z projektov EÚ. V prípade, že v budúcnosti (nevieme predpovedať, čo bude v horizonte 100 rokov) nebude možné čerpať financie z Operačných programov, budeme hľadať iné formy financovania.

V obci Prečín v úseku na jej dolnom konci smerom Považská Bystrica opakovane dochádzalo a stále dochádza k vybrežovaniu vody z koryta vodného toku Domanižanka na príľahlé pozemky rodinných domov, nakoľko kapacita vodného toku v tomto úseku je v súčasnosti veľmi malá iba na tvz. 5 ročnú vodu.

Na základe požiadavky Obecného úradu Prečín - SVP, zabezpečil ešte v roku 2011 vypracovanie projektovej dokumentácie, ktorá v maximálnej možnej miere zohľadňuje požiadavky ŠOP SR, Správy CHKO Strážovské vrchy a to najmä: úprava v maximálnej miere kopíruje pôvodné koryto vodného toku tak, aby bol čo najviac **zachovaný prirodzený ráz vodného toku Domanižanky**.

Z pravej strany vodného toku sa navrhuje zemná hrádzka, ktorá z dôvodu, že súkromné pozemky siahajú až po hranicu (brehovú čiaru) koryta vodného toku nemohla byť navrhnutá, ako odsunutá od brehovej čiary vodného toku. Päta hrádzky od vodného toku bude

stabilizovaná kamennou nahádzkou osádzanou na sucho. Ľavá strana vodného toku bude stabilizovaná iba v šiestich miestach.

Navrhnutá stavba zabezpečí neškodné odvedenie zvýšeného objemu povrchových vôd v toku mimo obce, čím sa eliminujú povodne v zastavanom území a zabráni sa škodám na majetku, poľnohospodárskych plodinách, prípadne na zdraví miestnych obyvateľov.

Takto vypracovaný projekt v roku 2011 bol aj odsúhlasený, z nedostatku finančných prostriedkov sa úprava nerealizovala. S prípravou sa znovu začalo až v roku 2018, kedy bola tá istá projektová dokumentácia predložená ŠOP SR, Správe CHKO SV na vyjadrenie, ktorá **vydala aj súhlasné stanovisko k úprave vodného toku.**

Na vypracovanej projektovej dokumentácii sa nič nezmenilo a stále sa majú rúbať stromy iba na pravej strane a na ľavej strane iba v šiestich miestach podľa PD a tam, kde budú osadené dnové prahy.

Po inventarizácii drevín v teréne Správa CHKO Strážovské vrchy dala záporné stanovisko a začala zrazu skúmať vodný tok aj z hľadiska výskytu vzácnych živočíchov, čo dovtedy nevadilo – napriek tomu, že PD bola vypracovaná od roku 2011. Problém sú skôr stromy, ktoré rastú priamo v koryte vodného toku, ktoré sú prestárle. Za stromy, ktoré by sa vyrúbali bude realizovaná dostatočná náhradná výsadba, v zmysle požiadaviek ochrany prírody.

S realizáciou stavby a s výrubom drevín sa môže začať až po vydaní právoplatného stavebného povolenia a povolenia na výrub drevín a po pridelení finančných prostriedkov MŽP SR a ukončení procesu verejného obstarávania.

V tejto súvislosti taktiež musíme dodať, že informácie, o nevykonávaní čistenia vodného toku nie su pravdivé. Správca vodného toku vykonáva periodickú údržbu vodného toku Domanížanka v obci Prečín najmä v intraviláne obce, kde je zhotovená úprava toku a kde sa nachádzajú nehnuteľnosti občanov obce Prečín. Prekážku v koryte vodného toku môžu spôsobiť skôr prestárle dreviny, ktoré vplyvom poveternostných podmienok padajú do koryta a tvoria prekážku pre plynulý odtok vôd a narušujú breh prirodzeného neupraveného koryta. Správca vodného toku vykonáva odstraňovanie týchto drevín v rámci svojich technických možností v miestach, kde je umožnený prístup ku korytu pre potrebné mechanizmy. Vzhľadom na častý nesúhlas vlastníkov pobrežných pozemkov, ktorý nesúhlasia so vstupom na ich obrábanú pôdu je náročné vykonávať odstraňovanie vývrátov a zlomov drevín v širšom rozsahu.

Doplňujúca informácia pre médiá:

Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. bol založený v roku 1997. Vznikol spojením štyroch štátnych podnikov – Povodie Dunaja, Povodie Váhu, Povodie Hrona a Povodie Bodvy a Hornádu.

SVP, š. p. spravuje vodné toky v dĺžke viac ako 55 tisíc km, , 303 vodných nádrží, 2 811 km ochranných hrádí a kanálovú sieť v dĺžke 1 812 km, takisto je prevádzkovateľom Vodného diela Gabčíkovo. Celková plocha povodí je 49 015 km².

Organizačne je tvorený Podnikovým riaditeľstvom so sídlom v Banskej Štiavnici, štyrmi odštepnými závodmi (Bratislava, Piešťany, Banská Bystrica a Košice) a jednotlivými správami povodí.

Odštepný závod Bratislava

- *Závod Dunaj*
- *Závod Gabčíkovo*
- *Správa povodia Moravy*
- *Správa vnútorných vôd Komárno*
- *Správa vnútorných vôd Šamorín*

Odštepný závod Piešťany

- *Správa povodia horného Váhu*
- *Správa povodia stredného Váhu 1*
- *Správa povodia stredného Váhu 2*
- *Správa povodia dolného Váhu*
- *Správa povodia hornej Nitry*
- *Správa povodia dolnej Nitry*

Odštepný závod Banská Bystrica

- *Správa povodia horného Hrona*
- *Správa povodia dolného Hrona a povodia dolného Ipl'a*
- *Správa povodia horného Ipl'a*
- *Správa povodia Slanej*

Odštepný závod Košice

- *Správa povodia Hornádu a Bodvy*
- *Správa povodia Bodrogu*
- *Správa povodia Laborca*
- *Správa povodia Dunajca a Popradu*